

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням 47 сесії 8 скликання
Старосамбірської міської ради
від 18 грудня 2025 року №2950

Міський голова

Ігор ТРУХИМ

**ПРОГРАМА
"ОХОРОНА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ НА ТЕРИТОРІЇ
СТАРОСАМБІРСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
НА 2026 РІК»**

**ПАСПОРТ
ПРОГРАМИ
«ОХОРОНА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ НА
ТЕРИТОРІЇ СТАРОСАМБІРСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
НА 2026 РІК»
(далі – Програма)**

1.	Ініціатори розроблення Програми	Сектор культурної спадщини відділу культури, молоді, спорту та туризму виконавчого комітету Старосамбірської міської ради
2.	Дата, номер документа про затвердження Програми	18 грудня 2025р. №2950
3.	Розробники Програми	Сектор культурної спадщини відділу культури, молоді, спорту та туризму виконавчого комітету Старосамбірської міської ради
4.	Відповідальні виконавці Програми	Сектор культурної спадщини відділу культури, молоді, спорту та туризму виконавчого комітету Старосамбірської міської ради
5.	Учасники Програми	Старосамбірська міська рада, Львівська обласна рада, Львівська обласна державна адміністрація, громадські об'єднання, інші організації
6.	Термін реалізації Програми	2026 рік
7.	Назва завдань розвитку Старосамбірської територіальної громади	Завдання: «Збереження природничої та історико-культурної спадщини» Стратегічна ціль: «Туристична привабливість», Оперативна ціль: «Підвищення атракційності та інфраструктурного забезпечення туризму, курортів, оздоровлення, спорту та рекреації».
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, тис.грн,усього, у тому числі:	
8.1	Кошти місцевого бюджету на 2026 рік	200 000,00 грн
8.2	Кошти інших джерел	Власні кошти підприємств, установ і організацій, зовнішні і внутрішні запозичення, іноземні інвестиції, залучені кошти з інших джерел

ЗМІСТ

1. Аналіз стану і тенденцій розвитку галузі культурної спадщини на території Старосамбірської територіальної громади
2. Мета та завдання Програми
3. Координація та контроль за виконанням Програми
4. Фінансове забезпечення Програми
5. Очікувана ефективність Програми

ПРОГРАМА
«ОХОРОНА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ НА ТЕРИТОРІЇ
СТАРОСАМБІРСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2026 РІК»

1. Аналіз стану і тенденцій розвитку галузі культурної спадщини у
Старосамбірській громаді

Реалізація програми спрямована на забезпечення виконання розвитку Старосамбірської міської ради на 2026 років, а саме такі цілі: «Туристична привабливість», «Підвищення атракційності та інфраструктурного забезпечення туризму, курортів, оздоровлення, спорту та рекреації» та завдання «Збереження природничої та історико-культурної спадщини».

Закон України «Про охорону культурної спадщини», прийнятий 08.06.2000 року, регулює правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у сфері охорони культурної спадщини, формулює основні засади державної політики, визначає повноваження органів виконавчої влади (усіх рівнів) у здійсненні цієї політики.

Стаття 54 Конституції України передбачає, що держава забезпечує збереження і охорону культурної спадщини. Відповідно, органи державної влади та місцевого самоврядування створюють належні умови щодо збереження і охорони культурної спадщини на місцях.

В умовах формування нового адміністративно-територіального устрою України, децентралізації створюються нові можливості й умови для збереження культурної спадщини та нарощення її економічного потенціалу.

Відповідно до чинного законодавства України, сфера охорони культурної спадщини має чотири основні складові частини (напрями):

1. Управління охороною культурної спадщини.
2. Організація і проведення наукових досліджень пам'яток, їх державний облік та занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток.
3. Організація реабілітації, ремонту й реставрації об'єктів культурної спадщини.
4. Організація використання і пристосування об'єктів культурної спадщини.

Усі зазначені напрями реалізуються за участю та під контролем органів охорони культурної спадщини, визначених Законом України «Про охорону культурної спадщини».

Програма спрямована на забезпечення охорони та збереження пам'яток культурної спадщини, які розміщені на території Старосамбірської територіальної громади.

Сьогодні на державному обліку перебуває 33 пам'ятки культурної спадщини області: 25 пам'яток архітектури (з них 12 – національного значення), 4 пам'ятки історії, 2 пам'ятки монументального мистецтва, 2 пам'ятки археології.

До затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 № 878 Списку історичних населених місць України внесено 2 населені пункти Старосамбірської територіальної громади.

Список історичних міст України у Старосамбірській міській раді

№ п/п	Назва історичного населеного місця	Дата заснування або першої писемної згадки
1	м. Старий Самбір	XI століття, 1553 рік
2	сmt Стара Сіль	1255, 1421 роки

Основні проблеми збереження, охорони та обліку об'єктів культурної спадщини:

- узгодження інтересів, пов'язаних з їх охороною, та інтересів, пов'язаних із розвитком населених пунктів та економічною діяльністю, зокрема, будівництвом і землекористуванням;

- вужьке коло фахівців, підрядних організацій та значні ресурси на виконання реставраційних робіт (включно з виготовлення науково-проектної документації)
- низька обізнаність та інформованість громад щодо об'єктів культурної спадщини, неякісний інформаційний продукт та низький рівень популяризації;
- не працюють механізми покарання за порушення Закону «Про охорону культурної спадщини», зокрема, доведення до аварійного стану або знищення пам'яток, будівництво в охоронних зонах тощо, слабкість чинного законодавства в частині визначення санкцій за порушення Закону;
- визначення ефективного управління об'єктом культурної спадщини, користувача та налагодження державно-приватного партнерства;
- низька соціальна свідомість громадянського суспільства щодо необхідності збереження культурної спадщини та її важливості в ідентифікації цілої нації.

Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громади, встановлює чотири основних напрями:

I. Збереження, дослідження та реставраційні роботи на об'єктах культурної спадщини:

1. Контроль за дотриманням законодавства у сфері охорони культурної спадщини.
2. Здійснення заходів з реставрації пам'яток культурної спадщини.
3. Раціональне використання та консервація об'єктів культурної спадщини, збереження традиційного характеру середовища.
4. Забезпечення збереження історико-культурних заповідників та заповідних територій, їх розвиток.
5. Здійснення заходів із збереження територій історичних населених місць, пам'яток культурної спадщини, зон охорони, об'єктів всесвітньої спадщини, буферних зон, охоронюваних археологічних територій.
6. Формування обліку культурної спадщини та культурних цінностей.
7. Забезпечення виготовлення науково-проектної документації на пам'ятки.
8. Підтримка заходів з розроблення та прийняття в установленому порядку містобудівної документації історичних населених місць (історико-архітектурні опорні плани).
9. Забезпечення дотримання прав і врахування потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення на об'єктах культурної спадщини.
10. Моніторинг стану збереження об'єктів культурної спадщини.

II. Популяризація культурної спадщини Старосамбірської територіальної громади

1. Стимулювання розвитку державно-приватного партнерства у сфері охорони культурної спадщини.
2. Залучення органів місцевого самоврядування, територіальних громад і приватної ініціативи до виявлення та використання культурно-просвітницького, туристичного, економічного й іншого потенціалу культурної спадщини.
3. Внесення об'єктів культурної спадщини до національних і міжнародних туристичних маршрутів.
4. Створення умов для підвищення туристичної привабливості міст, сіл та селищ з огляду на історико-культурну спадщину з використанням інтерактивних методів.
5. Сприяння розвитку туристично-екскурсійного руху та популяризація пам'яткоохоронної діяльності.
6. Формування сприятливого інформаційного поля для охорони культурної спадщини.
7. Створення комунікаційних платформ про необхідність охорони культурної спадщини.
8. Робота з громадськістю з метою її залучення до процесів управління та контролю в галузі охорони культурної спадщини.

9. Здійснення системних заходів з популяризації пам'яток культурної спадщини.
10. Забезпечення проведення архітектурних конкурсів, круглих столів тощо.

III. Підтримка проєктів охорони та збереження культурної спадщини, що реалізуються на території Старосамбірської територіальної громади.

1. Сприяння залученню недержавних форм інвестицій для забезпечення утримання пам'яток у належному стані і проведення необхідних робіт.

2. Сприяння залученню коштів міжнародної технічної допомоги та міжнародних організацій для збереження культурної спадщини у сфері охорони культурної спадщини.

3. Участь у грантових програмах.

Реалізація Програми передбачає виконання таких етапів:

- забезпечення проведення першочергових досліджень, комплексного підходу до ревіталізації об'єкта, його адаптація до економічного життя локальної громади, формування інформаційно-методичної бази охорони культурної спадщини в регіоні;
- забезпечення розробки науково-проєктної документації на реставраційні роботи на найбільш цінних пам'ятках та тих, що ввійдуть до програми «Велике будівництво» в культурі;
- забезпечення виконання першочергових реставраційних і консерваційних робіт на найбільш цінних пам'ятках, їх реставрація та реабілітація;
- організація використання і пристосування об'єктів культурної спадщини, вдосконалення музейної справи, створення культурно-мистецьких просторів, інвестиційно-фінансової бази.

Критерії відбору пам'яток культурної спадщини, які потребують виготовлення науково-проєктної документації та виконання реставраційних робіт:

Під час формування переліку заходів пріоритети надаються таким пам'яткам культурної спадщини:

- об'єкти, які мають високий економічний потенціал, та перспективу включення в культурне й економічне життя локальних громад;
- об'єкти, на яких завершуються роботи, розпочаті в попередні періоди,
- пам'ятки, які перебувають в аварійному стані,
- пам'ятки, які мають виготовлену проєктно-кошторисну документацію на реставраційні роботи;
- пам'ятки, для яких передбачене співфінансування зобласного бюджету.

Бюджетні кошти використовуються в межах відповідних бюджетних призначень на відповідний рік, згідно з переліком робіт та заходів з охорони культурної спадщини. Крім того, для фінансового забезпечення виконання Програми залучаються в установленому законодавством порядку кошти державного та місцевого бюджетів у межах асигнувань, передбачених відповідними щорічними бюджетами, субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, а також фонди (у тому числі Міжнародна технічна допомога), благодійні внески юридичних і фізичних осіб та кошти з інших джерел фінансування, не заборонених законодавством, з урахуванням звернень, що подані:

- народними депутатами України, депутатами обласних, районних і місцевих рад
- звернення від установ, організацій, обласної та районної державних адміністрацій, релігійних громад чи громадян.

Звернення повинне містити таку інформацію:

- приналежність об'єкта до переліку пам'яток національного чи місцевого значення (охоронний номер пам'ятки);
- місцезнаходження пам'ятки;
- опис технічного стану;
- наявність чи відсутність проєктно-кошторисної документації на виконання реставраційних робіт;- стисла програма ревіталізації об'єкта культурної спадщини для територіальної громади, його вагомість та значення в економічному й культурному житті;

- готовність користувачів чи балансоутримувачів пам'ятки співфінансувати заходи щодо збереження пам'яток.

2. Мета та завдання Програми

Метою Програми є реалізація політики щодо ефективного використання економічного потенціалу, збереження, популяризації пам'яток культурної спадщини області та захист традиційного характеру середовища.

Програма охорони культурної спадщини – це система заходів, що здійснюється місцевими органами виконавчої влади й місцевого самоврядування шляхом забезпечення ефективного управління в галузі охорони культурної спадщини.

Виконання заходів Програми сприятиме реалізації стратегічного бачення Старосамбірської територіальної громади як території європейських цінностей, де створені умови й можливості для розвитку, збереження та популяризації культурної спадщини, що зафіксовано в Стратегії розвитку Львівської області на 2021 – 2027 роки.

Завданнями Програми є:

1. Збереження, дослідження та реставраційні роботи на об'єктах культурної спадщини Старосамбірської громади.
2. Популяризація культурної спадщини Старосамбірської міської ради.
3. Збереження, охорона та дослідження археологічної спадщини.
4. Сприяння в охороні та збереженні і популяризації культурної спадщини України за кордоном.

Програма покликана стати концептуальною базою довгострокового розвитку галузі культурної спадщини, забезпечити збереження пам'яток історико-культурної спадщини, збереження та популяризацію національної пам'яті, покращити рівень туристичної та рекреаційної інфраструктури ради, сприяти зростанню привабливості пам'яток культурної спадщини серед жителів і гостей краю.

3. Координація та контроль за виконанням Програми

Координацію та контроль за виконанням Програми здійснюють Сектор культурної спадщини відділу культури, молоді, спорту та туризму виконавчого комітету Старосамбірської міської ради і профільна постійна комісія Старосамбірської міської ради з гуманітарних питань.

Основні напрями і заходи Програми можуть коригуватися з урахуванням соціально-економічної ситуації на території ради та чинної нормативно-правової бази.

При необхідності внесення змін до окремих напрямів Програми їх відповідне погодження відбувається профільними структурними підрозділами Старосамбірської міської ради, постійними депутатськими комісіями та затверджується керівництвом Старосамбірської міської ради.

4. Фінансове забезпечення Програми

Заходи Програми реалізуються за рахунок коштів і в межах видатків місцевого бюджету, передбачених на збереження історико-культурної спадщини, та суб'єктів підприємництва всіх форм власності, громадських і неприбуткових організацій, коштів міжнародної технічної допомоги і грантів, інвестиційних коштів, інших джерел, не заборонених законодавством.

Фінансування з обласного бюджету здійснюється в межах видатків, передбачених у бюджеті на відповідний рік.

Перелік напрямів (завдань, заходів) використання бюджетних коштів та зміни до них з визначеним обсягом фінансування щорічно затверджуються рішенням міської ради, що приймається на пленарних засіданнях сесії міської ради.

Переліки об'єктів на виконання заходів Програми, що передбачають будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт, технічне переоснащення, реставрацію, за винятком тих,

що визначаються за результатами конкурсного відбору, затверджуються рішеннями ради, що приймаються на пленарних засіданнях сесії міської ради.

5. Очікувана ефективність Програми

Програма спрямовується на забезпечення умов реалізації нормативно-правових актів України в галузі охорони культурної спадщини з урахуванням розвитку території ради, збільшення й ефективного залучення до сфери охорони ресурсів інтелектуального та економічного потенціалу громади.

Реалізація Програми дозволить вирішити такі завдання:
- вивчення, аналіз, облік і збереження культурної спадщини, що є необхідною та важливою умовою планування розвитку територіальних громад регіону. Програма надасть можливість оцінити характер цих ресурсів, їхню цінність, кількість, атрактивність, доступність та інші фактори, від яких залежить можливість залучення об'єктів культурної спадщини до економічного життя новостворених громад;

- завершення паспортизації об'єктів культурної спадщини області та виготовлення правочинних документів (охоронних договорів, інвентаризація земель пам'яток культурної спадщини);

- використання ресурсу культурної спадщини для розвитку і зміцнення сучасної української ідентичності. Для напрацювання пропозицій щодо розвитку територій у сфері збереження і використання історико-культурної спадщини залучатимуться широкі кола експертів у галузі туризму, культури, архітектурної спільноти та активні представники громади. Першочергово отримають підтримку інноваційні підходи і відповідні ініціативи громадян, які включають спадщину в сучасне культурне життя українського суспільства;

- реалізація комплексного підходу ревіталізації об'єктів культурної спадщини, що передбачатиме не лише завдання, пов'язані з поліпшенням технічного стану історичних будівель, а й розвитком публічних просторів, наданням їм нових функцій. Посилення цінності та культурної ваги об'єкта спадщини на всіх етапах: до реставрації, під час реставраційних робіт та на етапі повного ефективного управління об'єктом культурної спадщини;

- удосконалення системи управління охорони об'єктів культурної спадщини, виконання заходів з першочергових протиаварійних робіт щодо збереження об'єктів культурної спадщини, забезпечення збереження пам'яток у процесі їх експлуатації та проведення реставраційних пам'яткоохоронних заходів, забезпечення сталості у виконанні міжнародно-правових зобов'язань у сфері охорони культурної спадщини перед європейською спільнотою.

Виконання Програми повинно дати поштовх позитивним зрушенням у сфері охорони культурної спадщини. Це стосується передусім усвідомлення суспільством необхідності збереження пам'яток для нинішнього та майбутніх поколінь, як важливого чинника патріотичного виховання громадян, розвитку національної свідомості українського народу.

Додаток 1
до Програми охорони та збереження
культурної спадщини на території
Старосамбірської територіальної громади
на 2026 рік

**Ресурсне забезпечення Програми охорони та збереження культурної
спадщини
на території Старосамбірської територіальної громади
на 2026 рік**

(тис. грн.)

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	2026 рік	Усього витрат на виконання Програми
Всього,	200 000,00	в межах бюджетних призначень
в тому числі:		
місцеві бюджети	200 000,00	в межах бюджетних призначень
обласний бюджет	в межах бюджетних призначень	в межах бюджетних призначень

**Напрямки скерування коштів Програми охорони та збереження
культурної спадщини
на території Старосамбірської територіальної громади
на 2026 рік
(тис.грн)**

№ з/п	Назва завдання	Виконавці заходу, показника	Джерела та обсяги фінансування на 2026 рік,	
			Місцевий бюджет	Обласний бюджет
1	Виготовлення облікової документації (паспортизація) на існуючі та на нововиявлені об'єкти культурної спадщини Старосамбірської територіальної громади	Старосамбірська міська рада	50 000,00	<i>в межах бюджетних призначень</i>
2	Реставрація Могили 96 воїнів УПА (братської могили), пам'ятки історії на міському цвинтарі м. Старий Самбір Львівської області, охоронний №1710	Старосамбірська міська рада	150 000,00	<i>в межах бюджетних призначень</i>